

Locals sense aforament

Jaume Corbera Pou, Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la Universitat de les Illes Balears

Amb aquesta història del confinament, primer, i del desconfinament, després, ha sorgit la necessitat de referir-se a la quantitat de gent que cap a dins un local o a un espai delimitat, per a regular-la com a mesura de protecció contra el contagi. En castellà d'això en diuen *el aforo*: 2. m. Número máximo autorizado de personas que puede admitir un recinto destinado a espectáculos u otros actos públicos. (DLE-RAE).

I així ho podem llegir i sentir abundantment als mitjans de comunicació espanyols d'aquests dies, en què es parla de limitar a un percentatge entre el 30 i el 50 % el nombre màxim de persones a determinats locals o espais.

En català també ens afecta, aquesta limitació, i naturalment cal referir-s'hi amb el terme adequat, ¿i quin ha estat el terme triat per tots els mitjans per a designar la capacitat màxima de persones possible dins un espai? *L'aforament*, és clar! Vegem-ne uns quants exemples: «Pel que fa al comerç... l'aforament es limitarà al 30%, amb distància de seguretat de dos metres...» (Vilaweb); «Reobertura al públic de tots establiments... amb superfície igual o inferior a... i una limitació d'aforament del 30 per

cent» (DBalears); «Tornen les terrasses dels bars amb limitacions d'aforament del 50%» (AraBalears); «Es poden reobrir els establiments si tenen menys de 400 m², amb un 30% del seu aforament» (IB3 Notícies); «En tots aquests locals s'haurà de reduir [sic] l'aforament a un 30% del que era habitual» (CCMA/324).

L'aforo grinyola massa per a usar-lo en català, i la solució fàcil ha estat «catalanitzar-lo» en *l'aforament*, sense ni tan sols qüestionar-se si *aforament* en català té el significat que hom vol atribuir-li en aquestes frases. Doncs vegeu què en diu el *Diccionari de la Llengua Catalana* de l'IEC, que encara manté la genuïnitat d'aquesta veu:

1 m. [LC] [DR] [EI] Acció d'aforar.

2 m. [EI] Mesura del volum d'un fluid que passa per una conducció, un curs d'aigua.

3 m. [TRG] Mesurament de la intensitat de trànsit en una via pública.

Com que l'accepció 1 ens envia a *aforar*, cerquem quins significats té aquest verb i veurem que no n'hi ha cap que correspongui al significat que dins els texts citats dels mitjans de comunicació es vol donar a *aforament*. Som simplement, davant un altre dels



Cartells diversos que, arran de la crisi sanitària del covid-19, actualment es poden veure a l'entrada de comerços i entitats, i en la majoria dels quals s'empra el mot «aforament»; per sort, hi ha algunes excepcions que fan servir el mot «capacitat». Fotos: arxivi CERAP.

innombrables hispanismes formals o semàntics que desfiguren constantment la llengua catalana.

Encara que de la base llatina *f rum* sorgissin els verbs romànics *aforer*, *affeurer* (francès antic), *aforar* (portuguès, castellà, català, occità), només en castellà s'ha desplegat aquest significat modern de «4. tr. Calcular la capacidad de un receptáculo» (DLE-RAE), del qual el deverbial *aforo* ha pres el significat citat a l'inici d'aquest escrit. A l'*aforo* castellà hi corresponen *capacité*, *nombre de places* (francès), *capienza* (italià), *capacidade*, *lotação* (portuguès), *capacidade*, *cabemento*, *cabida* (gallec), *capacitate* (romanès)... ¿I en català? *Capacitat*, *cabuda*. Però, *naturalment*, els vertaders termes catalans són massa diferents del terme corrent espanyol, i usant *cabuda* on els espanyols diuen *aforo* es nota massa que la nostra llengua té la seva pròpia idiosincràsia, i això no és convenient, i cal usar un terme que, sense ser exactament igual (hem d'aparentar que no som els mateixos), en sigui una còpia un poc modificada, i el recurs és fàcil: si ells d'*aforar* fan *aforo*, nosaltres d'*aforar* farem *aforament*, i ens semblarem molt però no podran dir que som iguals... ¿Que en català

aforament mai ha tengut el significat aquest? És igual! Les llengües evolucionen... Per això, l'És-adir, el portal lingüístic de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisals, li dona entrada amb plenitud de drets com a paraula d'ús general, tot i reconeixent que no l'accepta el DIEC, però amb l'excusa que és al *Diccionari descriptiu de la llengua*

«Som, simplement, davant un altre dels innombrables hispanismes formals o semàntics que desfiguren constantment la llengua catalana»

catalana, diccionari purament informatiu d'allò que es diu, sigui bo o dolent.

Confinats, per ventura ens alliberarem del contagi del coronavirus; però per a alliberar-nos de l'*hispanovirus* lingüístic ens cal també alliberar-nos de l'*hispanovirus* mental, i això no es resol amb un simple confinament. »